

Πανελλήνιες Εξετάσεις Ημερήσιων Γενικών Λυκείων

Εξεταζόμενο Μάθημα: **Αρχαία Προσανατολισμού, Ανθρωπιστικών Σπουδών**

Ημερομηνία: **11 Ιουνίου 2018**

Ενδεικτικές Απαντήσεις Θεμάτων

Διδαγμένο κείμενο

Μετάφραση

A.

Δικό μας έργο, λοιπόν, είναι είπα εγώ, εμείς οι ιδρυτές της πόλης και να αναγκάσουμε τις καλύτερες φύσεις να φτάσουν στο μάθημα (ή να επιδοθούν) το οποίο προηγουμένως παραδεχτήκαμε πως είναι το ανώτατο, να δουν δηλαδή το αγαθό και να ανέβουν εκείνη την ανηφορική οδό, και αφού ανέβουν, όταν το δουν αρκετά, να μην τους επιτρέπουμε αυτό που τώρα τους επιτρέπεται.

Ποιο πράγμα;

Το να μένουν συνεχώς, είπα εγώ, στον ίδιο τόπο και να μη θέλουν να κατέβουν πάλι κοντά σ' εκείνους τους δεσμώτες ούτε να συμμετέχουν και στους κόπους και στις τιμές (που έχουν θεσπιστεί) σ' εκείνους, είτε είναι ταπεινότερες είτε σπουδαιότερες.

Έπειτα, είπε (ενν. ο Γλαύκων), θα αδικήσουμε αυτούς (τους φιλοσόφους) και θα τους κάνουμε να ζουν χειρότερα, ενώ είναι δυνατόν αυτοί (να ζουν) καλύτερα;

B1. Στην Πλατωνική κοσμοθεωρία βασικό στοιχείο αποτελεί η αντίληψη για την ύπαρξη δύο κόσμων, του νοητού και του αισθητού (δυϊσμός). Η νοητή υπόσταση είναι η ιδέα, η οποία είναι ανώτερη από την υλική ύπαρξη και υπάρχει αιώνια, ενώ τα αισθητά πράγματα, τα φαινόμενα, δεν υπάρχουν. Στο νοητό κόσμο βρίσκονται οι ιδέες, οι οποίες είναι άυλες οντότητες, αναλλοίωτες, αιώνιες και οι μόνες αυθεντικές. Στην κορυφή της πυραμίδας των ιδεών βρίσκεται η ιδέα του Αγαθού.

Οι φράσεις που χρησιμοποιεί ο Πλάτων στο απόσπασμα για να χαρακτηρίσει το αγαθόν, την πορεία προς αυτό και την προσέγγισή του είναι:

α) «άφικέσθαι πρός τό μάθημα ὅ ἐν τῷ πρόσθεν ἔφαμεν εἶναι μέγιστον»
Κατά το Σωκράτη, η ιδέα του αγαθού ταυτίζεται με το «**μέγιστον μάθημα**» και είναι ένας

από τους βασικότερους όρους στο φιλοσοφικό σύστημα του Πλάτωνα. Ο Πλάτων δε δίνει έναν σαφή ορισμό του αγαθού , αλλά αρκούμενος σε ορισμένους υπαινιγμούς δηλώνει ότι για την κατάκτηση της αλήθειας και της γνώσης .

Αγαθόν πάντως είναι: α) το εἶναι και ό,τι διατηρεί το εἶναι· β) η τάξη, ο κόσμος και η ενότητα που διαπερνά και συνέχει την πολλαπλότητα· γ) ό,τι παρέχει την αλήθεια και την επιστήμη (Πολ. 509a). Η έκφραση αύτὸ τὸ ἀγαθόν φαίνεται να δηλώνει την ύψιστη αρχή και την πηγή του όντος και της γνώσης. Βλ. Πολιτεία 508e: «Τοῦτο τοίνυν τὸ τὴν ἀλήθειαν παρέχον τοῖς γιγνωσκομένοις καὶ τῷ γιγνώσκοντι τὴν δύναμιν ἀποδιδὸν τὴν τοῦ ἀγαθοῦ ἰδέαν φάθι εἶναι». Πάντως ήδη στην αρχαιότητα το Πλάτωνος ἀγαθόν ἡταν παροιμιακή έκφραση για κάτι το ασαφές και σκοτεινό. Πρβλ. Ἀμφις (στον Διογ. Λαέρτιο III 27).

«ῆττον οἶδα τοῦτ' ἔγώ,
ῶ δέσποτ', ἥ τὸ Πλάτωνος ἀγαθόν».

(Μιλά προφανώς κάποιος δούλος και λέγει στον κύριό του: αυτό το πράγμα το γνωρίζω λιγότερο από ό,τι γνωρίζω το Αγαθόν του Πλάτωνα, δηλαδή το σκοτεινό αυτό φιλοσόφημα). Το αγαθόν είναι το μέγιστον μάθημα, διότι είναι η ανώτερη από όλες τις ιδέες , ανεξάρτητη πηγή δημιουργίας όλων των Ιδεών και των αισθητών, η δημιουργός αιτία και ο σκοπός όσων υπάρχουν , εφόσον όλα είναι κατώτερα από αυτή· είναι ο τελικός σκοπός της γνώσης.

Η φιλοσοφική παιδεία των αρχόντων της Πολιτείας έχει ως επιστέγασμά της το «μέγιστον μάθημα», την ενόραση δηλαδή του Αγαθού μέσα από τη Διαλεκτική. Η ενόραση του αγαθού απαιτεί πρώτα απ' όλα «βέλτιστη φύση», εφόσον για τον Πλάτωνα η φύση παίζει καθοριστικό ρόλο στην εκλογή του άριστου βίου, αλλά και την κατάλληλη παιδεία η οποία συμπληρώνει τη φύση.

Βάση της αγωγής των φυλάκων στον Πλάτωνα είναι η γυμναστική και η μουσική ως πρώτος κύκλος, οι μαθηματικές επιστήμες που θα ανοίξουν το δρόμο για τη διαλεκτική και τέλος ως κορωνίδα της εκπαίδευσης είναι η σπουδή της διαλεκτικής που οδηγεί στην ύψιστη μορφή γνώσης και στη θέαση του αγαθού. Είναι φανερό λοιπόν, ότι το αγαθό κατά τον Πλάτωνα προορίζεται μόνο για τις βέλτιστες φύσεις, διότι είναι υπερβατική πηγή , αλλά όχι κι εξωπραγματική. Γι' αυτό ο Πλάτων δηλώνει ότι είναι εφικτή γνώση (ἀφικέσθαι), απλώς δεν μπορούν να έχουν εμπειρία αυτής όλοι.

β) «ίδεῖν τό ἀγαθόν»

Το Ἀγαθόν είναι ιδέα, είναι αντικείμενο όρασης των οφθαλμών της ψυχής, όπως με τους οφθαλμούς βλέπουμε τον Ἡλιο στον κόσμο των αισθήσεων(εφικτή γνώση). Το αγαθό είναι

εφικτή γνώση όπως δηλώνεται με τη χρήση των απαρεμφάτων «άφικέσθαι» και «ίδεῖν». Το αγαθό συλλαμβάνεται με άμεση θέαση και είναι μια διαδικασία άφατη, βαθύτατα προσωπική κι ελάχιστα μεταδιδόσιμη. Η θέαση του όμως θα δώσει στους φιλοσόφους - άρχοντες τις απόλαυση των πνευματικών ηδονών, οι οποίες είναι οι μόνες που διαρκούν, αλλά και την ικανότητα να οργανώσουν την Πολιτεία κατά τα πρότυπα της αρμονίας και της αλήθειας που γνώρισαν μέσω αυτού. Εξάλλου η θέαση του Αγαθού, της πηγής της αλήθειας, γίνεται μόνο με τη νόηση κι όχι με τις αισθήσεις, πράγμα που δείχνει πως οι άρχοντες έχουν ενισχύσει το λογιστικό μέρος της ψυχής που εκδηλώνεται με το νου και οδηγεί στη σοφία. Η σοφία, όμως, ως ικανότητα διακυβέρνησης, ανήκει μόνο στους φιλοσόφους - άρχοντες.

γ) «άναβηναι έκείνην τήν άνάβασιν»

Πολύ συχνά λέξεις που σημαίνουν το άνω και την ανάβαση χρησιμοποιούνται στον Πλάτωνα μεταφορικώς για να δηλώσουν την παιδεία και τη δυσκολία κατάκτησης αυτής, επειδή αυτή προϋποθέτει και φυσικές αρετές και προσωπικό αγώνα, επιμονή και προσήλωση στην ιδέα αυτή. (**επίπονη γνώση**). Η φράση λοιπόν αναφέρεται στο τέλος μιας ανοδικής και κοπιαστικής πορείας μόνο του ανθρώπου που έχει ικανή φύση να αντεπεξέλθει στις δυσκολίες.

Στην αλληγορία του σπηλαίου η ανοδική και κοπιαστική πορεία προς το αγαθό παρουσιάζεται με τέσσερεις αναβαθμούς γνώσης. Ο πρώτος αναβαθμός της γνώσης («εικασία») αντιστοιχεί στις «εικόνες», στις σκιές που βλέπουν οι δεσμώτες στην αλληγορία του σπηλαίου. Ο δεύτερος («πίστις») αντιστοιχεί σε μια πρώτη αβέβαιη προεπιστημονική γνώση, στη γνώση των ίδιων των αισθήσεων κι όχι των δεδομένων τους, όπως της σκιάς τους, στη γνώση των «μᾶλλον ὄντων». Οι δεσμώτες σε επίπεδο αλληγορίας απελευθερώνονται από τα δεσμά, βλέπουν την τεχνητή φωτιά και τα πράγματα, των οποίων μέχρι τώρα έβλεπαν τη σκιά τους, φωτισμένα από το φως αυτής της φωτιάς. Ο τρίτος («διάνοια») αντιστοιχεί σε μια γνώση γενικών εννοιών και νοητών μορφών που μετέχουν περισσότερο στις Ιδέες και λιγότερο στα αισθητά όντα και ισοδυναμεί με τις ενέργειες του λογικού που στηρίζονται και σε ορατές μορφές. Ο τέταρτος, τέλος, αναβαθμός («νόηση ή επιστήμη») αντιστοιχεί στη γνώση του ανώτερου νοητού, της Ιδέας του αγαθού, και ισοδυναμεί με την καθαρή νόηση, τη σύλληψη του απόλυτου όντος («ὄντως ὄντος») μέσω της

ΜΕΘΟΔΙΚΟ

διαλεκτικής. Οι απελευθερωμένοι δεσμώτες βλέπουν τα ίδια τα πράγματα / ουράνια σώματα που φωτίζονται από το φως του Ήλιου και τον ίδιο τον Ήλιο.(Θεωρητικός βίος)

B2.

α. Στο συγκεκριμένο χωρίο, Ο Σωκράτης αντικρούει την άποψη του Γλαύκωνα και του υπενθυμίζει ότι τελικός σκοπός του νόμου, τον οποίο προσωποποιεί, είναι η ευδαιμονία (**εὖ πράττειν**) όλης της πόλης και όχι μόνο μιας κοινωνικής ομάδας, παρουσιάζοντας έτσι τον εξαναγκασμό των φιλοσόφων ως επιταγή του νόμου. Φαίνεται πως ο Σωκράτης βλέπει το δίκαιο από τη σκοπιά του συλλογικού συμφέροντος και εκφράζει κοινωνιοκεντρικές αντιλήψεις για την πολιτική οργάνωση της πόλης - κράτους. Πιστεύει ότι δεν πρέπει να απασχολήσει τους φιλοσόφους το θέμα των καλύτερων ή χειρότερων συνθηκών ζωής, αλλά το πώς αυτοί θα συνεισφέρουν στην πόλη. Έτσι, στην ένσταση του Γλαύκωνα απαντά προβάλλοντας το γενικό καλό της πολιτικά οργανωμένης κοινότητας ως αγαθό επιβαλλόμενο από τον νόμο.

β. Ο νόμος είναι ένας γραπτός κανόνας που θεσπίζεται από το κράτος και ρυθμίζει τις σχέσεις των πολιτών μεταξύ τους και προς το κράτος με στόχο την ομαλή συμβίωση των ανθρώπων και την ομαλή λειτουργία της κοινωνίας. Οι νόμοι, επειδή επιβάλλονται με τον καταναγκασμό και η τήρηση τους είναι υποχρεωτική, οπωσδήποτε περιορίζουν την ελευθερία του ανθρώπου, παράλληλα όμως την κατοχυρώνουν και την προασπίζουν με τους περιορισμούς που επιβάλλουν στους άλλους, δημιουργώντας μάλιστα και αντίστοιχα δικαιώματα. Ο στόχος του νόμου κρίνεται δημοκρατικός, εφόσον αφορά στην επικράτηση της δικαιοσύνης ως προϋπόθεσης εξασφάλισης του κοινού συμφέροντος. Στην ιδεώδη πολιτεία του Πλάτωνα ο νόμος προσωποποιείται αλλά φυσικά δεν παύει να είναι ανεπηρέαστος από προσωπικές συμπάθειες και αντιπάθειες («ού μέλει νόμῳ», «μηχανᾶται», «συναρμόττων», «ποιῶν», «αὐτός ἐμποιῶν», «οὐχ ἵνα ἀφιῆ», «ἄλλ' ἵνα αὐτοῖς καταχρῆται»). Δίνεται η εντύπωση ενός προσώπου που με τη στάση, τις ενέργειες, τις αρμοδιότητες και γενικά με το κύρος και την ισχύ του γίνεται ο κύριος ρυθμιστής των λειτουργιών του κράτους και των ενεργειών των πολιτών, ο κυβερνήτης, η ψυχή της πολιτείας.

Ο Σωκράτης απαντώντας στην ένσταση του Γλαύκωνα προσωποποιεί το νόμο και του αποδίδει τρεις βασικές λειτουργίες, ώστε να επιτευχθεί ο σκοπός του θεωρητικού

ΜΕΘΟΔΙΚΟ

οικοδομήματος της πολιτείας που δεν είναι άλλος από την ευδαιμονία όχι μιας κοινωνικής ομάδας, αλλά ολόκληρης της πόλης. Η ηθική αναγκαιότητα υποχρεώνει το φιλόσοφο να περάσει από την ευτυχία του θεωρητικού βίου στον ενεργητικό βίο της πολιτικής ζωής.

Με τρεις τροπικές μετοχές σε χρόνο ενεστώτα που δηλώνουν διάρκεια προσπαθεί να καταδείξει τη λειτουργία και το στόχο του νόμου:

α) συναρμόττων τούς πολίτας πειθοῦ τε καί ἀνάγκη (κοινωνική λειτουργία νόμου):

Η λειτουργία του νόμου αποσκοπεί στην αρμονική συμβίωση των πολιτών, η οποία είναι αποτέλεσμα της αρμονίας των μερών της ψυχής, δηλαδή της υποταγής του κατώτερου μέρους της ψυχής στο ανώτερο. Και στην περίπτωση που ο πολίτης δεν μπορεί να οριοθετήσει τη συμπεριφορά του πρέπει να συμμορφωθεί στις υποδείξεις του εμπειρότερου, του σωφρονέστερου, του σοφότερου. Ο νόμος, λοιπόν, πρέπει να πείσει τους πολίτες να υπακούουν σε αυτόν εφαρμόζοντας την πειθώ και τη βία. Γι' αυτό ο άριστος νομοθέτης συνδυάζει την πειθώ με τη βία που αφορά τον άπειρον παιδείας όχλον. Ο νόμος δηλαδή δε χρησιμοποιεί τα ίδια μέσα για όλες τις κοινωνικές τάξεις κι αυτό δικαιολογείται ως εξής:

Η πειθώ, η χρήση δηλαδή λογικών επιχειρημάτων και η προβολή υγιών προτύπων μέσω της παιδείας, στοχεύει στην εκούσια υποταγή των πολιτών στις επιταγές του νόμου και στη συνειδητοποίηση ότι προέχει το κοινωνικό συμφέρον. Η μέθοδος αυτή αφορά κυρίως τους πεπαιδευμένους.

Η βία, από την άλλη, είναι κατάλληλο μέσο για να αναγκάσει μέσω των κυρώσεων τους απαιδεύτους να εναρμονίσουν τη συμπεριφορά τους με το κοινωνικό καλό, εφόσον αυτοί λόγω έλλειψης γνώσης και κυριαρχίας του επιθυμητικού μέρους στην ψυχή τους, δεν πείθονται και άρα δεν μπορούν να προτάξουν το κοινό συμφέρον.

Ο καταναγκασμός προέρχεται από το νόμο και δεν επιβάλλεται τυραννικά ούτε από την μία κοινωνική τάξη σε βάρος της άλλης. Οι πολίτες οφείλουν υπακοή στους φιλοσόφους, έστω και με τη βία, γιατί αυτοί ενσαρκώνουν το νόμο. Άλλα και για την ανώτερη τάξη υπάρχουν αυστηροί περιορισμοί (ζωή πειθαρχημένη και λιτή, δεν έχουν ούτε περιουσία ούτε θα κτίζουν μεγάλες και ωραίες κατοικίες ούτε θα διαθέτουν χρήματα ούτε θα φιλοξενούν γνωστούς και φίλους) και ηθικός εξαναγκασμός να συνδυάσουν την ευτυχία του θεωρητικού με τον πρακτικό πολιτικό βίο. Όλοι οι πολίτες είναι υποχρεωμένοι να υπακούουν στο νόμο, για να προσφέρουν στην πόλη το μέγιστο δυνατό.

ΜΕΘΟΔΙΚΟ

β) ποιῶν μεταδιδόναι τάς ώφελείας ... ώφελεῖν (οικονομική λειτουργία νόμου):

Η πόλη οικίζεται επειδή κανείς δεν είναι αυτάρκης παρά πολλῶν ένδεής. Ο καταμερισμός λοιπόν της εργασίας προσπορίζει οικονομικά οφέλη προς όλα τα μέλη της κοινωνίας με αποτέλεσμα το άτομο, φύσει ένδεές ὅν, να καλύπτει στα πλαίσια της πόλεως την έμφυτη ανεπάρκειά του. Ο νόμος λοιπόν κατοχυρώνει μια από τις βασικές ιδρυτικές αρχές της πόλης και εγγυάται την αυτάρκεια του ανθρώπου μέσα από τον ορθό καταμερισμό ρόλων. Κι αυτό γιατί κατανέμει εργασίες στους πολίτες με βάση αυτό για το οποίο είναι πλασμένοι και καταλλήλως εκπαιδευμένοι, δηλαδή με βάση τις πραγματικές τους ικανότητες, ώστε ο καθένας να προσφέρει για το κοινό καλό το μέγιστο δυνατό. Έτσι καλλιεργούνται ανάμεσα στους πολίτες σχέσεις συνεργασίας, αλληλοβοήθειας, αλληλοπροσφοράς και αλληλεγγύης, κάτι που οδηγεί στην αξιοκρατία και στο συνακόλουθο αλληλοσεβασμό και στο αίσθημα δικαιοσύνης και τελικά στο σύνδεσμο των πολιτών και στην ενότητα της πόλεως.

γ) καί έμποιῶν ... σύνδεσμον τῆς πόλεως (παιδαγωγική-πολιτική λειτουργία νόμου):

Ο νόμος διαπλάθει ανθρώπους ικανούς να διατηρούν τη συνοχή της πόλης υπαγάγοντας την ατομική επιθυμία στην πολιτική ευταξία. Γι' αυτό περιορίζει την ατομική ελευθερία, τιθασεύει το βουλητικό στο λογιστικό, καλλιεργεί την κοινωνική συνείδηση και, επομένως, δένει μαζί σε μια ενότητα την πόλη λειτουργώντας ως βοηθός («νόμος ὁ βοηθῶν ἔστω τῷ τῆς πόλεως ξυνδέσμῳ μετά θεῶν»). Έτσι, ο πολίτης δεν έχει ατομοκεντρική συμπεριφορά, δηλαδή δεν κάνει ανεξέλεγκτα ό,τι θέλει, δε λειτουργεί αποκλειστικά ως άτομο, αλλά αντίθετα η παρουσία και η δράση του έχουν κοινωνιοκεντρικό χαρακτήρα, εφόσον δεν ενδιαφέρεται μόνο για το άτομο του και θέλει να προσφέρει και στους άλλους έχοντας κατά νου ότι η πόλη είναι ένα οργανωμένο σύνολο και ότι η συνύπαρξη προϋποθέτει σε οποιαδήποτε περίπτωση κάποιους οργανικούς δεσμούς μεταξύ των μελών.

B3.

1. Δικαιοσύνη είναι η εντιμότητα στις συναλλαγές σύμφωνα με τον **Κέφαλο**.
2. Ο δεύτερος κύκλος εκπαίδευσης των φυλάκων δεν περιλαμβάνει **τον χορό**.
3. Το πρώτο ταξίδι του Πλάτωνα στις Συρακούσες είχε δραματικές εξελίξεις, γιατί **εκδιώχθηκε κακήν κακώς από το νησί**.
4. Οι φύλακες επίκουροι **επωμίζονται στρατιωτικά και διοικητικά καθήκοντα**.
5. Όταν ο κακούργος κηφήνας αναλάβει με τη βοήθεια του Δήμου την εξουσία, εγκαθιστά **την Τυραννίδα**.

ΜΕΘΟΔΙΚΟ

B4.α.

άφικέσθαι : ανικανοποίητος

εἶπον : ρήμα

ίδεῖν : ιδέα

μεταδιδόναι : παράδοση

B4.β.

Οι πολίτες στα δημοκρατικά πολιτεύματα απολαμβάνουν τα **αγαθά** που προσφέρουν η ελευθερία και η ισότητα.

Η δυσάρεστη αίσθηση του **πόνου** τον ανάγκασε να οδηγηθεί εσπευσμένα στο νοσοκομείο.

Κατά τον Αριστοτέλη οι έξεις γίνονται η πηγή και των αντίστοιχων ενεργειών κι έτσι δημιουργείται ένα **φαύλος** κύκλος.

Γ. Αδίδακτο κείμενο

Γ1. Μετάφραση

Η ρητορική είναι ανάλογη με τη διαλεκτική· γιατί και οι δύο ασχολούνται με τέτοια θέματα τα οποία, κατά κάποιον τρόπο, ανήκουν στις γνώσεις όλων γενικά των ανθρώπων και καμία επιστήμη δεν είναι διακριτή. Γι' αυτό και όλοι, κατά κάποιον τρόπο, ασκούν και τις δύο· πράγματι, όλοι, μέχρι κάποιο βαθμό, επιχειρούν και να ασκούν κριτική και να εκθέτουν ένα επιχείρημα και να υπερασπίζονται τον εαυτό τους και να διατυπώνουν κατηγορίες. Άλλοι, βέβαια, από τους πιο πολλούς τα κάνουν αυτά τυχαία, άλλοι, όμως, από συνήθεια ως αποτέλεσμα άσκησης. Επειδή, όμως, και με τους δύο τρόπους ενδέχεται (εν. να γίνονται αυτά), είναι φανερό ότι μπορούν (εν. οι ανθρωποί) να τα κάνουν τα ίδια και με μια συγκεκριμένη μέθοδο· πράγματι, για ποιο λόγο πετυχαίνουν κάποιοι από συνήθεια και κάποιοι από τύχη, την αιτία αυτού είναι ενδεχόμενο να τη διερευνήσουμε, όμως, όλοι μπορούν να συμφωνήσουν ότι η τέτοιου είδους διερεύνηση είναι έργο κάποιας τέχνης.

Γ2α.

άφωρισμένης : **άφωρίσθη**

ὑπέχειν : **ὑπόσχεσ**

πολλῶν : **ταῖς πλείσταις**

δρῶσιν : **τῶν δρώντων**

Γ2β.

«τά [...] τοιαῦτα [...] πᾶς ἀν ὁμολογήσαι (ὁμολογήσειν) τεχνῶν ἔργα [...].».

Γ3.α.

τῇ διαλεκτικῇ: ονοματικός ετερόπτωτος προσδιορισμός ως γενική αντικειμενική στο “άντιστροφος”

έξετάζειν: [(ονοματικό άναρθρο) τελικό απαρέμφατο ως αντικείμενο στο ρήμα “έγχειροῦσιν”. (Υποκείμενο: πάντες, σχέση ταυτοπροσωπίας).

θεωρεῖν: [(ονοματικό άναρθρο) τελικό απαρέμφατο ως υποκείμενο στο απρόσωπο ρήμα “ένδέχεται”. (εννοούμενο υποκείμενο: ήμας, σχέση αναγκαστικής ετεροπροσωπίας λόγω απρόσωπης σύνταξης).

ἔργον: απλό κατηγορούμενο που αναφέρεται στο υποκείμενο “τό τοιοῦτον” μέσω του συνδετικού ρηματικού τύπου “εἶναι”.

Γ3.β.

«Ἐπεί δ' ἀμφοτέρως ἐνδέχεται»:

είδος πρότασης: δευτερεύουσα επιρρηματική αιτιολογική πρόταση, κρίσεως

εκφορά: εκφέρεται με απλή Οριστική που εκφράζει πραγματικό- βέβαιο, επειδή εξαρτάται από ρήμα αρκτικού χρόνου «δῆλον (ἐστι)».

Γ3.γ.

τῶν πολλῶν: ονοματικός ετερόπτωτος προσδιορισμός ως γενική διαιρετική στο “οἱ μέν”

είκῃ: δοτικοφανές επίρρημα τρόπου ως επιρρηματικός προσδιορισμός στο ρήμα “δρῶσιν”

ταῦτα: σύστοιχο αντικείμενο στο ρήμα “δρῶσιν” (με πλήρη μορφή: ταύτας δράσεις ή ταῦτα δράματα)

διά συνήθειαν: επιρρηματικός εμπρόθετος προσδιορισμός αιτίας στο ρήμα “δρῶσιν”

Επιμέλεια: Αναστασάκη Γεωργία, Βελντέ Μαρία

Ευχόμαστε καλά αποτελέσματα!

Για την εύστοχη Συμπλήρωση του Μηχανογραφικού Δελτίου συμβουλευτείτε τη νέα έκδοση του Οδηγού Σπουδών: «ΣΠΟΥΔΕΣ & ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ 2017».

Όλες οι απαραίτητες πληροφορίες για τις Σχολές, τις Σπουδές και τα Επαγγέλματα!

Περισσότερες πληροφορίες στην ιστοσελίδα του ΜΕΘΟΔΙΚΟΥ: www.methodiko.net